

KALMTHOUT 29 mei 16

Week van de Bij opgestart : Bijen hebben nood aan "Hotel" maar ook aan een "Restaurant".

Eigen
berichtgeving©
EVER

Ook dit jaar organiseert het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, van 29 mei tot 5 juni voor de derde maal, de Week van de Bij. Was de aftrap vorig jaar in De Helix in Geraardsbergen, dit jaar was die eer voor De Vroente in Kalmthout. Voor de tweede keer is Dominique Persoone, meester-chocolatier met een grote passie voor bijen, pater van de Week van de Bij. Ook verlenen 50 Vlaamse tuincentra hun medewerking door de banner van de Week van de Bij op te hangen en hun klanten te adviseren omtrent bijenvriendelijke planten. Bedoeling van deze jaarlijkse Week van de Bij is om mensen te informeren, te prikkelen, te sensibiliseren en aan te zetten tot actie ten gunste van de bijen.

Jan Killemoes

foto EVER

Academische zitting.

De verwelkoming van het talrijk opgekomen publiek, imkers, kenners en sprekers voor de academische zitting was in handen van Jan Killemoes -foto-. Jan is afdelingshoofd van de afdeling milieu-integratie en subsidiëringen van het departement LNE, die benadrukt dat dit

evenement een samenwerking is tussen de gemeente Kalmthout, het bijenteelt museum en LNE. De problematiek rond de honingbij en rond de wilde bij, is ondertussen gekend. Er is een grote sterfte door ziekten en plagen en wetend hoe belangrijk de bij is voor onze voedselvoorziening is het

nodig dat er ook vanuit wetenschappelijk hoek aandacht voor het probleem is en er onderzoek gebeurt. Jan Killemoes dankt behalve professor Guy Smagghe van de UGent, ook Professor Van Laer van de

UAntwerpen en professor De Graaf van de UGent, die vorig jaar te Geraardsbergen de week van de Bij in aanwezigheid van de minister, op gang trok.

meer p. 2 ►

Links naar websites ivm dit artikel

http://www.morsum-magnificat.be/index.php?option=com_content&task=view&id=6329&Itemid=0

© Morsum Magnificat 18e jaargang 250-10 mei 2016 Bijen De Vroente 1/6.

Morsum Magnificat® Professioneel

Is een tijdschrift dat maandelijks één of meerdere malen, zowel online als in geprinte versie, verschijnt. Het is totaal onafhankelijk en onderscheidt zich van andere tijdschriften wegens het dieper ingaan op het "maatschappelijke". De belangen van de burger staan aan de top, zonder politieke of andere inmenging waardoor onderwerpen behandeld kunnen worden die elders onvoldoende of helemaal niet aan bod komen. We bestrijden de corruptie, de incompetentie en het machtsmisbruik. Lezers kunnen reageren via de postbus of via e-mail.

Steun ons door donatie via rekening : IBAN : BE39 0688 9786 0319 - BIC : GKCCBEBB

Verantwoordelijke uitgever hoofdredacteur : Erik Verbeeck - Postbus 3 3120 Tremelo 0473 76 25 73

◀ van p. 1

Partners.

Sedert 2015 organiseert LNE jaarlijks, in samenwerking met de Vereniging Voor Openbaar Groen -VVOG-, een

met de VVOG wil LNE ook met andere partners een samenwerking aangaan die zij hebben gevonden binnen de Vlaamse Overheid, De Vlaamse Landmaatschappij die zeker op gebied van land- en tuinbouw binnen de bijenproblematiek een

niet professor Guy Smagghe de volgende spreker maar zijn medewerker dr. Ivan Meeus die een lezing geeft over ondermeer duurzame bestuiving. Dr. Meeus begint met de voorstelling van het project 'Talisman' waarbij vooral gekeken werd naar de interactie tussen de honingbijen en wilde bijen, meer specifiek hommels. Als de ecologische voedselpiramide bekeken wordt met aan de basis de planten, daarboven de herbivoren die geconsumeerd worden door de carnivoren en bovenaan de top-predatoren, spreekt men van een geheel ecosysteem. In die driehoek zijn de bijen helemaal onderaan terug te vinden, zij vormen dus de basis van het hele ecosysteem. Met het project Talisman willen de

fourageren tussen de gewassen zodat er een betere kruisbestuiving plaatsvindt.

Landschapscontext.

De interactie tussen de verschillende soorten wilde bijen en de honingbij geeft de grootste meerwaarde. Om deze diversiteit te bekomen is het van belang om te kijken naar de landschapscontext alvorens aanpassingen te doen, in een woestijn is het bijvoorbeeld vrij zinloos een bloemenstrook te zaaien. Er dient nagegaan te worden welke corelatie er bestaat tussen de bijen en de vruchtopbrengst. De beste kans daartoe is in het landbouw landschap dat Vlaanderen heeft. Het project Talisman onderzoekt hoe en welke maatregelen genomen kunnen worden in de

Presentatie: Sofie Regniers, Dep. LNE.

wedstrijd voor de bijenvriendelijkste gemeente. De winnaar van vorig jaar, Knokke-Heist, mag natuurlijk op deze feestelijke opening niet ontbreken. Jan Kielemoes beklemtoont hoe belangrijk gemeentelijke diensten, groendienst en milieudiensten zijn als actor op dit vlak omdat zij een belangrijke voorbeeldrol kunnen spelen voor de consument/burger, een rol die zij de laatste tijd meer en meer opnemen. Behalve de samenwerking

belangrijke rol kan spelen evenals in het medebeheer van het platteland. Een derde partner dit jaar is de vereniging van Belgische tuincentra en die samenwerking heeft ertoe geleid dat 50 tuincentra de Week van de Bij, dit jaar mee gaan promoten door de meest bijenvriendelijk planten in de schijnwerpers te plaatsen.

Project 'Talisman'

In tegenstelling tot wat op het programma staat is

Dr. Ivan Meeus verving Prof. Guy Smagghe

wetenschappers de bestuivingservice trachten te verbeteren en de synergie zoeken met landbouwgewassen omdat daarmee direct een meerwaarde kan gecreëerd worden. Het bestuivingmodel dat het project Talisman wil realiseren is, dat op basis van een diversiteit van bijen, de vruchtopbrengst van de gewassen wordt verbeterd. Ondertussen is aangetoond dat wanneer er in een gebied wilde bijen aanwezig zijn, de honingbij efficiënter gaat

landbouw landschappen zodanig dat de bestuivingservice voor de gewassen wordt verbeterd. Specifiek wil dat zeggen dat er wordt gekeken naar de aanwezige bijen gemeenschap op kers en appel die vervolgens in kaart wordt gebracht, waarna telkens de corelatie wordt gelegd met de vruchtsetting, met de kwaliteit van de appel en/of kers en de hoeveelheid vruchten. Uit deze corelaties kan

Vlaamse Landmaatschappij : Paul Van der Sluys

meer p. 3 ▶

◀ van p. 2 een lijst van bijen worden samengesteld. Zo kunnen er 375 soorten bijen in België rondvliegen waarvan een aantal voor de vruchtsetting van deze specifieke planten een grotere meerwaarde hebben dan andere bijen. Zo kan er dus een lijst worden samengesteld van welke bijen er het belangrijkst zijn voor de vruchtsetting van appel en kers.

De honingbij.

De interactie tussen de wilde bij en de honingbij is van groot belang bij het bestuivingproces. De honingbij is nog steeds een van meest algemene

Imker Bart Vandepoele in zijn grappige stijl, ook te vinden bij De Nachtegaal in De Haan.

fourageerders die een heel breed gamma planten kan bestuiven en hij is makkelijk beheerbaar maar de honingbij heeft ook een aantal problemen omdat de populaties achteruit gaan. Het project Talisman zal dan ook gaan bekijken welke landschappen honingbijen kunnen gaan ondersteunen, welke landschapselementen zijn er aanwezig, zodanig dat ook de imkers weten waar zij hun kasten het best kunnen plaatsen. Er wordt ook gekeken naar de synergie tussen de honingbij en de wilde bij om zo weinig mogelijk competitie te hebben tussen beiden.

Hommels.

Het is dankzij de imkerij

Denis Mombaliu van Knokke-Heist, vorig jaar bijvriendelijkste gemeente van het jaar.

dat de honingbijen op de voorgrond zijn getreden en er bestaat ondertussen gelukkig een groot

is alleszins duidelijk gebleken dat bij hommels in de buurt van bijenkasten, minstens één ziekte voorkomt die ook aangetroffen wordt bij de honingbij.

Bloemenranden.

Volgende spreker Paul Van der Sluys, Afdelingshoofd Platteland- en Mestbeleid van de Vlaamse Landmaatschap-

Dominique Persoone, meester-chocolatier. Voor het tweede jaar op een rij Peter van de Week van de Bij.

ij -VLM- kwam enige uitleg kwam geven bij het inzaaien van bloemenranden in landbouwgebied. In opdracht van de Vlaamse Overheid voert de VLM werken uit inzake inrichting en beheer van het platteland en het landschap. In Vlaanderens landelijk gebied is er nood aan bloemen en andere

kruiden, een opdracht die de VLM voor een stuk moet invullen.

Landbouwers.

In samenwerking met de landbouwers wordt het agrarisch landschap meer en meer voorzien van bloemdragende bomen, struiken en akkerranden die door de intensivering van de landbouw de afgelopen decennia, waren verdwenen. De landbouwers kunnen hun steentje bijdragen door een beheer-overeenkomst af te sluiten met de overheid voor een periode van minstens vijf jaar, zij kunnen dan bloemenstroken aanleggen en onderhouden waardoor het voedselaanbod voor allerlei bestuivende insecten toeneemt. Jammer genoeg is het succes van deze pakketten voorlopig nog beperkt maar VLM gaat in de toekomst het pakket

bloemenstroken zeker aanprijzen. Eén op acht landbouwers heeft ondertussen wel al één of meer beheerovereenkomsten.

Akkervogels.

Deze beheerovereenkomsten zijn niet alleen

meer p. 4 ▶

◀ van p. 3 interessant voor de bestuivende insecten maar ze vergroten ook de

vervuild te zijn met een aantal gewasbeschermingsmiddelen. Om deze invloed maximaal te beperken staan de

De infostand van LNE

overlevingskansen van andere diersoorten en akkervogels zoals de geelgors, patrijs, veldleeuwerik, putter enz. Ook voor de landbouwers is het afsluiten van een beheerovereenkomst een gunstige zaak, behalve dat zij jaarlijks een billijke vergoeding ontvangen komt de biodiversiteit ook de gewassen ten goede door bestuiving door de insecten en bestrijding van plaagsoorten zoals bladluis, door de natuurlijke vijanden.

Contaminatie.

Er dienen echter ook enkele kanttekeningen geplaatst te worden. Recent onderzoek heeft aangetoond dat de contaminatie van bloemrijke akkerlanden met gewasbeschermingsmiddelen, een schadelijke invloed kunnen hebben op de bijenpopulatie. Uit het onderzoek blijken zowel de bodem van de akkers als de bodem van de akkerranden bepaalde gewasbeschermingsmiddelen te bevatten en ook het stuifmeel van de wilde planten uit de akkerranden blijkt

bedrijfsplanners, landbouwers bij om met hen een aangepast gebruik van deze middelen te bespreken of, in een bredere context, het beheer van de beheerovereenkomsten zodanig aan te passen dat de negatieve impact op de biodiversiteit een stuk lager wordt.

Knokke-Heist.

Vorig jaar werd Knokke-Heist uitgeroepen tot de bijenvriendelijkste gemeente en om toelichting te verschaffen over hun genomen acties, was Dennis Mombaliu aanwezig als vervanger van Siska Willems die was verhinderd. In Knokke-Heist begon alles een vijftal jaar geleden toen een bijensymposium werd georganiseerd waar de stand van zaken omtrent de bijenpopulatie werd toegelicht. Er waren vanuit de bevolking zodanig veel vragen dat een jaar later een tweede symposium werd ingericht en daar werd ingegaan op de reden van de achteruitgang en welke maatregelen er genomen konden worden. Eén van de sprekers toen, was iemand van het bedrijf

Bio-Diversity en besloten werd met dit bedrijf in zee te gaan om zowel ecologisch, pedagogisch, wetenschappelijk, artistiek als toeristisch een project uit te werken. Er werden didactische fiets- en wandelroutes aangelegd met bloemenweiden, bijenkasten en informatieborden. Er zijn ook opgeleide bijengidsen, allen vrijwilligers, die gedurende de zomer mensen rondleiden.

Bijentuin.

Naast alle bloemenweiden werd in Knokke-Heist ook een bijentuin ingericht gelegen in een beschermd natuurgebied aan de overgang van duin naar bos en naar polder, waar ondermeer bloembakken

achterhalen of er iets verandert, wat voorlopig tot positieve resultaten heeft geleid. Uiteraard deelt Knokke-Heist, zoals zoveel gemeenten, gratis bloemenzaad uit onder haar inwoners.

Educatie.

Informereren en sensibiliseren is belangrijk maar ook educatie is van groot belang. Net zoals vorige jaren ontwikkelde LNE ook dit jaar nieuw educatief materiaal, Bart Vandepoele -zie foto op p. 3-, educator bij LNE, komt hierover toelichting geven. Er werd vooreerst een affiche ontwikkeld met daarop chocolatier Dominique Persoone, compleet met voelsprietten op het hoofd. Op de achterkant van de affiche wordt uitgelegd hoe de

De Vroente, groene omgeving voor de lancering van de Week van de Bij, uitgerust met vele infostands zonder de nadruk op het commerciële.

werden geplaatst met diverse kruiden die aantrekkelijk zijn voor de bijen.

Analyses.

De gemeente Knokke-Heist heeft naast de bijenkasten die landbouwers, imkers en liefhebbers hebben staan, ook eigen bijenkasten. Het is Bio-Diversity die deze kasten onderhoudt en voor imker speelt. Ze halen de nectar en honing uit de kasten, analyseren deze drie maal per jaar om te

particulier zijn tuin kan aanpassen tot bijen restaurant. Dan is er nog de deelname van de Belgische Tuincentra Vereniging. Dit laatste zorgt ervoor dat in 50 tuincentra de poster van de Week van de Bij zal worden opgehangen. Verder is er nog een boekje met een overzicht van goede bijenplanten, onderverdeeld in vaste planten, bollen en knollen, kruiden, struiken, enz. die te koop zijn in de tuincentra.

meer p.5 ▶

Links naar websites ivm dit artikel

<http://www.weekvandebij.be/overzicht-van-goede-bijenplanten-uit-onze-tuincentra>

<http://www.weekvandebij.be/>

Deze lijst
van p. 4 is ook
terug te
vinden op de website van
LNE. -zie link onderaan en
op de website-

Gemeenten.

Ook van de gemeenten en steden wordt een inspanning gevraagd. De meeste gemeenten hebben al bloembakken, insectenhôtels en bloemenmengsels, het eerste level. Het tweede level is een klein beetje omvorming. Vorig jaar werd al een map gemaakt met allerlei tips die gemeenten kunnen toepassen zonder dat dit meer geld en/of werk

Veel belangstelling voor de demonstraties van de imkers bij het behandelen van het product van de bijen, de honing.

Deze imker toont hoeveel werk de behandeling van de producten van de bijen met zich meebrengt.

Prof. Dr. Ir. Guy Smaghe tijdens de apotheose in gesprek met Dominique Persoone met de gouden medaille geschonken door LNE als erkenning voor zijn inzet voor de "Week van de Bij".

vraagt, zoals hagen laten groeien en bloeien, terug inzaaien van klaversoorten, aan bepaalde trage wegen het braamstruweel laten staan, enz. Level drie is een bijenplan waarin het bestuur hun gemeente vanuit de lucht gaat bekijken en zich afvraagt waar zijn de parken, waar ligt onze landbouw en kunnen we die gebieden gaan verbinden, voor wilde bijen van groot belang.

Bijengame.

Een ander punt is de op 15 april gelanceerde bijengame dat enkel gespeeld kan worden op

een tablet en gemaakt is voor iedereen tussen 7 en 77. Het spel is gratis te downloaden in de google playstore en in de App Store. Meer info op de link die u onderaan op p.4 vindt. Spelenderwijs en op educatieve manier wordt aan kinderen en volwassenen uitgelegd hoe het leefmilieu voor bijen er eigenlijk zou moeten uitzien, een leefmilieu dat ook aangenaam is voor de mens.

Kok en chocolatier.

Chocolatier en meesterkok Dominique Persoone is voor de tweede keer op

een rij, peter van de Week van de Bij, een taak die hij naar eigen zeggen met veel plezier waarneemt. Jaren geleden werd hij 'verliefd' op chocolade en ondertussen is chocolade zijn leven geworden maar keuken en restaurant liggen nog altijd dichtbij. Zo levert zijn bedrijf nog altijd pralines aan de drie 3-sterren restaurants die België rijk is en hij probeert de superchefs te motiveren om ook iets te doen met bijen. Zo heeft hij de mensen van restaurant Hertog Jan kunnen overtuigen om bijenkasten te plaatsen en ondertussen zijn ze daar trots op hun eigen honing.

Als afsluiter werden onder het publiek, dat bij binnenkomst allemaal een nummer had gekregen - behalve Morsum Magnificat -sic-, door de peter van de Week van de Bij, een tiental bijvriendelijke planten verloot waaronder kruisbes, appelboom, linde, rode bes enz.

Sofie Reigniers.

Als afsluiter was er het dankwoord van LNE educator Sofie Reigniers -zie foto op p. 2- voor alle sprekers van de voormiddag. Sofie, die hier de verschillende

meer p.6 ►

◀ van p. 5

lezingen op een voortreffelijke manier aan elkaar praatte, overhandigde elke spreker een doos pralines gemaakt in het bedrijf van Dominique Persoone. Als dank voor zijn inzet en enthousiasme kreeg Dominique Persoone een gouden medaille overhandigd voor zijn tweede peterschap van De week van de Bij - zie foto's inzet-.

De gouden medaille werd door Brigitte Borgmans woordvoerder Departement LNE, aan chocolatier Dominique Persoone overhandigd. Op de achterkant werd de inscriptie "Super Peter Week van de Bij" aangebracht.

NVDR.

We stelden wel vast dat de chocolatier a volonté publiciteit voor zijn bedrijf mocht maken en het departement LNE wel

heel veel beroep doet op privé ondernemingen. Ook voor de studie over de geluidsnormen was het een privé bedrijf dat het onderzoek, tegen een

fikse betaling, mocht voeren. Belangenvermenging vermijden wordt dan heel moeilijk.

JVDS ©

Erik Verbeek ©

Tremelo : In de marge van Morsum Magnificat

In het kader van de Week van de Bij gingen wij in Tremelo eens poolhoogte nemen van de initiatieven die de gemeente in dit kader ondernam. We hebben aan milieubtenaar Peter Crabbé naar een locatie gevraagd waar de gemeente een insectenhotel heeft geplaatst. Om die aan te duiden, krabde Peter zich eens achter de oren en daar bleef het bij. Meer moeten we daar niet over vertellen.

Bij AVEVE in Baal is er keuze in overvloed met prijzen van minder dan tien euro tot bijna honderd euro. In bepaalde modellen zijn de gaatjes echter niet voldoende glad -rode pijlen- en dat is niet zoals het hoort.

Dit is het exemplaar van Morsum Magnificat, aangeschaft bij AVEVE in Baal en 29 euro betaalt. Factuur opmaken was echter niet meteen mogelijk !?

Insectenhôtels,

We hebben in het kader van de Week van de Bij even rond gekeken om een handleiding te vinden om zelf een insectenhotel in mekaar te knutselen. Bij LNE is er wel een document in PDF beschikbaar, maar dat beslaat wel 6 Megabyte aan data. Bart Vandepoele heeft ook een

bepikt instructiedocument online geplaatst -zie link onder-. Wie het geschikte materiaal en gereedschap in bezit heeft -geen dennenhout- kan zo'n huisje zelf maken. Het komt ons over dat een aankoop, de knutselaar veel ergernis zal besparen.

Erik Verbeek ©

Links naar websites ivm dit artikel

<http://www.west-vlaanderen.be/kwaliteit/leefomgeving/natuur/documents/tafeltje%20dekje%20bart%20vandepoele.pdf>